

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 24 sept. 1951

*s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Albregts, Liefstinck, Van Maarseveen, Mansholt, Mulderije, Peters, Rutten, Staf (alleen 's morgens), Teulings, In 't Veld en Wemmers (afwezig zijn de Ministers Van den Brink, Joeke en Stikker).

Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen Blom, Götzen (bij de punten 1 t/m 10) en Moorman (bij de punten 10 en 11).

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

- - -

3. Uniezaken

a. Bespreking met Supomo

De *Minister-President* doet enige mededelingen omtrent de besprekingen met Supomo voor diens terugkeer naar Indonesië. De gedachte is besproken om in November in Djakarta besprekingen te voeren, die in zekere zin meer een diplomatiek karakter zullen hebben. Daarnaast heeft de Minister van Buitenlandse Zaken Subardjo de gedachte gelanceerd, dat Minister Stikker naar Indonesië zou gaan. Gezien de internationale verplichtingen van Minister Stikker lijkt het spreker voorshands onzeker of deze voor een bezoek aan Indonesië tijd zal kunnen vinden. Direct contact met Minister Subardjo zal intussen mogelijk zijn, als hij naar de algemene vergadering van de Verenigde Naties in Parijs komt.

Staatssecretaris *Blom* heeft het getroffen, dat de eerste reacties in verschillende Indonesische kranten op de Troonrede in overeenstemming zijn met de verwachtingen van Supomo en Zain, nl. dat de verhouding tussen Nederland en Indonesië zou verbeteren, als Nederland bereid is de Unie op te heffen. De *Minister-President* wijst hiertegenover op uitlatingen van de voorzitter van de Sectie Buitenland van het Indonesische Parlement, die een andere geest ademen dan de genoemde perscommentaren.

b. Benoeming van een Indonesische assistent militaire attaché

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat de waarnemend Hoge Commissaris Djumhana heeft gevraagd goed te vinden, dat de heer Utojo zal worden aangewezen als assistent militaire attaché van Indonesië. Minister *Peters* merkt op, dat Indonesië vrij kieskeurig is ten aanzien van de leden van de Nederlandse Militaire Missie in Indonesië. De *Minister-President* wijst er op, dat deze Militaire Missie een andere positie heeft dan de militaire attaché. De *Raad* verklaart zich vervolgens accoord met de onderhavige benoeming.

Minister *Teulings* geeft voorts uiting aan zijn bevreemding, dat nog steeds geen nieuwe HC voor Indonesië is aangewezen. De *Minister-President* heeft de indruk, dat de President van Indonesië de aanwijzing van een opvolger van Mr. Rum tegenhoudt.

c. De werving van vreemde deskundigen voor Indonesië

De *Minister-President* heeft vernomen, dat moeite wordt gedaan een honderdtal Nederlandse medici bereid te vinden naar Indonesië te gaan. In verband hiermede zal Sociale Zaken waarschijnlijk een brief aan Oorlog zenden om met betrekking tot de militaire dienstplicht een soepel standpunt in te nemen ten aanzien van de medici, die naar Indonesië gaan. Staatssecretaris *Götzen* heeft vernomen, dat men doende is een groot aantal Nederlanders voor allerlei posities in Indonesië te vinden. Minister *Liefstinck* deelt mede, dat de President van de Javase Bank, Sjafruddin, een beroep op hem heeft gedaan om te bevorderen, dat de heer Houwink van de Nederlandse Bank zijn werkzaamheden bij de Javase Bank zal voortzetten.

Minister *Wemmers* vestigt de aandacht op de activiteit van de Indonesische Minister Laoh in Duitsland. De *Minister-President* heeft vernomen, dat iemand van de Stichting voor de Culturele Samenwerking contact tussen Indonesiërs en Duitsers heeft gelegd. Spreker wijst er op, dat dit niet tot de taak van deze Stichting behoort.

d. *Verlenging looptijd lening aan Indonesië*

Minister *Lieftinck* merkt op, dat van een belangrijk deel van de Nederlandse lening aan Indonesië nog geen gebruik is gemaakt. Op deze lening kan tot einde 1951 getrokken worden. Van monetair standpunt is het van belang om niet aan te dringen op uitputting van de lening in de komende maanden. Aangezien aan Indonesische zijde plannen zijn ontworpen om tot een versnelde uitputting van de lening te komen (door beperking van de export naar Nederland) is het van belang te trachten de looptijd na 1 Januari te verlengen. Hierover is interdepartementaal overleg gepleegd, waarbij gebleken is, dat Buitenlandse Zaken het politiek minder juist acht als Nederland te kennen zou geven een verlenging van de looptijd in welwillende overweging te nemen.

Staatssecretaris *Götzen* meent, dat deze kwestie terloops bij de besprekingen van de verlenging van het handelsaccoord of bij de onderhandelingen van Werkspoor inzake de levering van spoorwegmaterieel ter sprake kan worden gebracht. Spreker verwacht, dat op deze wijze ook het bezwaar bij Buitenlandse Zaken zou kunnen worden ondervangen.

Staatssecretaris *Blom* heeft als belangrijkste bezwaar tegen de door Financiën voorgestelde procedure, dat Nederland niet te sterk moet tonen, dat het op verlenging van de looptijd gesteld is.

Minister *Lieftinck* merkt op, dat de leningspolitiek Financiën en Minuor regardeert; spreker is dan alleen bereid het streven naar de handhaving van het monetaire evenwicht achter te stellen als hiertegen beslissende argumenten van politieke aard bestaan. Spreker heeft er bezwaar tegen, een mededeling inzake de bereidheid van de Nederlandse Regering om de looptijd te verlengen door de onderhandelaar van Werkspoor te laten doen, waardoor deze voor ons land eigenlijk als bijzondere ambassadeur zou optreden.

Staatssecretaris *Blom* is van mening, dat deze zaak geheel in de politieke sector ligt. Van Indonesische zijde heeft men laten weten, dat het voor hen politiek moeilijk is om verlenging van de looptijd van de lening te vragen. Staatssecretaris *Götzen* merkt op, dat Werkspoor aan zijn onderhandelaar reeds heeft doorgegeven, dat verlenging van de looptijd der lening niet onmogelijk zal zijn.

Minister *Albregts* stelt voor het telegram, dat de Nederlandse delegatie in de gemengde werkcommissie heeft opgesteld (waarin het Hoge Commissariaat wordt gevraagd bij de Indonesische instanties te laten doorschemeren, dat Nederland tot verlenging bereid zal zijn), aan te vullen met een passage omtrent de onderhandelingen van Werkspoor.

De *Raad* verklaart zich hiermede accoord, waarbij Staatssecretaris *Blom* opmerkt, dat hij bezwaar hiertegen blijft gevoelen.

- - -